

Yabancı Dil Öğretiminde İlgiyi Artırmak İçin Dördüncü Sınıf Öğrencileriyle Yapılan Bir Eylem Araştırması

Ayşe Şenay KOÇ, Şehnaz ŞAHİNKARAKAŞ

Giriş

İngilizce, küreselleşen dünyada evrensel iletişim kodu haline gelmiştir ve uluslar her açıdan bu dili öğretmek ve kullanmak zorunda kalmıştır. Bu gereksinimin üstesinden gelmede birçok zorluk yaşanmaktadır. Öğrencilerin öğrenme sürecinde etkin bir şekilde harekete geçirilmeleri gerekir. Araştırmalar motive olmuş, ders boyunca ilgisini sürdürebilen öğrencilerin, öğrendiklerini diğerlerinden daha iyi gösterdiklerini ortaya koymuştur (1), (2). Öğrencilerin motivasyonu göz ardı edilmemelidir ve bu görev öğreticilerin payına düşmektedir. Yabancı dil öğreticilerinin müfredatta belirlenenleri öğretmenin yanı sıra öğrencileri de motive etmek gibi önemli bir görevleri vardır, çünkü tüm öğrenciler kendi psikolojik bagajları ile öğreticinin karşısına gelirler.

Küçük çocuklara yabancı dil öğretimi, yetişkinlere göre çok daha fazla zaman ve çaba ister. Çocukların ilgi alanlarına, psikolojik ve bilişsel gelişimlerine göre tasarlanması gerekir. Gelişimin karmaşık bir süreç olduğunu göz önünde bulundurarak, her çocuğun birbirinden farklı olduğunu ve aynı ilerleme oranını göstermeyeceğini dikkate almamız gerekir. Dahası, yetişkinler için kullanılan yöntem ve teknikler çocuklar için geçerli değildir. Oyunlar, şarkılar, tekerlemeler ve hayali arkadaşlar dikkatlerini çeker. Kurallar, tanımlar, ilkeler veya dilbilgisini önemsemezler. Akranlarıyla birlikte eğlenceli aktivitelerle kolayca öğrenirler. Bir etkinlik ne kadar çok ilgilerini çekerse o kadar çok öğrenme gerçekleşir. Motivasyon ve özgüven düzeyi düşük, kaygı düzeyi yüksek öğrenciler öğrenme sürecinde bir duvarla karşı karşıyadır ve akranlarına göre daha az başarı gösterirler (3).

İkinci bir dil öğrenmek genellikle sınıf ortamıyla sınırlıdır. Bu sınırlama dil üretimine bir çerçeve çizer ve dilin bir iletişim aracı olarak kullanılmasına engel koyar. Oysaki dil öğrenmek ilgi çekici olmalı ve öğrencinin ihtiyaçlarını karşılamalıdır. Bu ihtiyaçların karşılanmasında farklı materyal ve metotların öğretici tarafından öğrenme ortamında kullanılması önemlidir. Bu çalışma; küçük yaştaki öğrencilerin yabancı dil öğrenimine ilgilerinin lineer olmayan süreçlerde izlendiği bir eylem araştırması olarak tasarlanmıştır.

Yöntem ve Araçlar

Araştırma gömülü teori kapsamında gerçekleştirilmiştir (4). Veri toplama ve analiz birlikte yürütüldüğünden bu süreç “süreçten karşılaştırmalı yöntem” olarak da adlandırılır. Faaliyetler tamamlanır tamamlanmaz ve veriler döngülerde toplanır toplanmaz araştırmanın sonraki aşamalarına dahil edilmek üzere analiz edilmiştir. Veri toplama prosedürleri 2014-2015 eğitim-öğretim yılının iki döneminde ayrı ayrı gerçekleştirilmiştir. Veri çeşitlemesi için farklı araçlar kullanılmıştır. Hem nicel hem de nitel araştırma yöntemleri kullanılmıştır.

Bu çalışma nitel araştırma türlerinden biri olan “eylem araştırması” biçiminde tasarlanmıştır (5). Eylem araştırması sürecinde her çalışma biricik ve benzersizdir. Çünkü döngüler için bir bitiş noktası belirlemek zordur; veri toplama ve analiz safhaları döngüsel olarak çalışmanın sonuna kadar devam eder. İyi bir eylem araştırmasında üç ana unsur vardır: önemli bir problem, bu problem üzerinde titiz bir çalışma ve elde edilen verilerden kullanılabilir bilginin kestirimi. Bu çalışma, bir eğitim yılı boyunca iki ardışık dönemde yürütülen iki eylem araştırma döngüsünü içermektedir. I.Döngü ‘de; derse devam çizelgeleri, ödev kontrol listesi, grup odak görüşmeleri, öğrencilerle anket çalışması ve ebeveynlerle yarı-yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır. II.Döngü ‘de; her öğrenci için günlük ve resimli sözlükten oluşan bir öykü kitabı, seçmen şapka, TPR (Bütüncül Fiziksel Tepki) yöntemi ve yarı-yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır (6).

Katılımcılar 38 dördüncü sınıf öğrencisi (12 kız, 26 erkek), bu öğrencilerin ebeveynleri ve öğrencilerin İngilizce öğretmenliğini yapan araştırmacıdan oluşmaktadır. Verilerin analizinde frekans ve yüzde dağılımı, içerik analizi ve sosyal bilimler veri analizi programı MaxQDA’nın 12. versiyonu kullanılmıştır.

Bulgular

I. Döngü sürecinde; ev ödevlerine ilişkin öğrencilerle yapılan anket ve görüşmeler sonrasında öğrenciler çok fazla ödev verildiğini (% 70), ödevlerin ilgi çekici olmadığını (% 66,7), ödevler için yardım aldıklarını (% 43,3), ödevlerin zor olmadığını (% 46,7) ve ödevi hatırlamak için not defteri kullandıklarını (% 76,6) belirtmişlerdir. Ebeveynler ise “ödevle ilgili sorunların” genellikle evde huzursuzluk yarattığını paylaşmışlardır (% 94,4).

II. Döngü sürecinde; dersteki etkinliklere ilişkin öğrencilerle yapılan görüşmeler sonrasında deşifreler altı gruba ayrılmış, MaxQDA 12, sosyal bilimler veri analiz programı ile içerikler 154 segment, 34 kod ve alt kodla analiz edilmiştir. En çok tekrarlanan kod (15 kez) “eğlence ve haz” olarak tespit edilmiştir.

Doğrudan katımlı gözlemler ve araştırmacı tarafından alınan alan kayıtlarından oluşan Öğretici Günlüğü, içerik analizi ile betimsel olarak analizedilmiştir. Bu analizlere göre; öğrenciler ikinci bir dil öğrenirken veya kullanırken kaygılı olabilmekte ve olumsuz duygusal tepkiler verebilmektedirler. Bununla birlikte; bazı öğrencilerde gözlenen aidiyet eksikliği, etkin öğrenmenin önünde büyük bir engel olabilmektedir. Ayrıca öğretici tarafından yapılan yapıcı eleştiri ve olumlu geri bildirimler karşılıklı güven ve uyumlaştırmayı güçlendirmiştir.

Öykü Günlükleri'nin betimsel içerik analizine göre; günlüklerin araştırmacı ve katılımcılar arasında süregelen bir yazılı diyalog biçimine olanak sağladığı, öğrencilerin yazdıkları ifadelerin onların inançları, tutumları ve duygularını yansıttığı, öğrencilerin eğlenerek etkili bir öğrenme gerçekleştirdikleri, seçilen kısa öykülerle tasarlanan kapsamlı okumaların yeni kelimeleri öğretmek için araştırmacıya avantaj sağladığı, öykülerin gerçek hayat hakkında öğrencilere önemli fırsatlar sunarak ilgilerini sürdürmenin ve hayal güçlerini genişletmenin en iyi yollarından biri olduğu, yeni şeyler öğrenmenin çocukları heyecanlandırdığı, ödüllendirme konusunda öğreticinin dikkatli olması gerektiği tespit edilmiştir.

Sonuç ve Öneriler

Eylem araştırmamıza, küçük yaştaki çocukların yabancı dil derslerine ilgisini artırmak için değişik materyal ve metotların kullanılmasının fark yaratabileceği varsayımıyla başlamıştık. Ancak ikinci bir dil edinimi sürecinde eğitim-öğretim prosedürlerinin yanı sıra gelişimsel süreçlerin de önemli olduğuna tanık olduk. Dil edinimi, bilişsel ve duyuşsal bir süreçtir. Bununla birlikte; öğrenci açısından motivasyon, özgüven, katılım, kaygı, ilgi gibi psikolojik durumları içerir (7). Küçük çocuklarla çalışırken özellikle Krashen'in "duyuşsal filtre hipotezi" ve her açıdan gelişim kuramcılarını (Piaget, Vygotsky, Freud, Kohlberg, Erikson) rehber almak çok değerlidir.

Sınıf içi materyaller ve uygulamalar, küçük yaştaki öğrencilerin derslere ilgisini artırmak için sayısız fırsat sunmaktadır. Öğreticiler, öğrencilerin dikkatini canlı tutmalı ve küçük öğrenciler açısından 'eğlence' faktörünü göz ardı etmemelidir. Öyküler; alternatif, dönüştürücü ve iyileştirici etkileri nedeniyle genelde beğenildikleri için, sıkıcı öğrenme ortamını değiştirmek için etkili ve ilgi çekici olabilirler. Ödüller, küçük yaştaki öğrencileri olumlu davranışlar için motive etmeyi kolaylaştırır ancak bazen bir ödül kazanmak öğrencinin ana hedefi olabilir. Ayrıca oyunlar, öğrencilerin gerçekleri öğrenmesine ve mevcut seçenekleri değerlendirmesine yardımcı olabilir. Etkinlikler ise ilgilerini artırmak için öğrencileri motive edebilir ve öğrenme sürecine katılım için etkili olabilir.

Dil öğretiminde cinsiyet ve zeka değişkenlerinin dikkate alındığı modellerle daha geniş ölçekte araştırmalar yapılabilir, akran geribildirim ve meslektaş gözlemleri ile gelecekte daha geniş değerlendirme ve çalışmalara yer verilebilir. Ayrıca aileler ve ebeveynler, küçük yaştaki çocukların öğrenme süreçlerinde daha etkin ve işbirlikçi olmaya teşvik edilebilirler. Yabancı dil öğretimi için ders programları hazırlanırken çocukların yaş ve gelişim dönemleri göz önünde bulundurulmalıdır.

Kaynakça

1. Gibbs, R, Poskitt, J. Student Engagement in the Middle Years of Schooling (years 7–10): A Literature Review. 2010. Wellington, NZ: Ministry of Education. http://www.educationcounts.govt.nz/__data/assets/pdf_file/0010/74935/940_Student-Engagement-19052010.pdf adresinden erişilmiştir.
2. Yapıcı, M, Yapıcı, Ş. İlköğretim Öğretmenlerinin Karşılaştığı Sorunlar. Bilim, Eğitim ve Düşünce Dergisi. 2003, 3.
3. Krashen, S. D. (). The “Fundamental Pedagogical Principle” in Second Language Teaching. *Studia Linguistica*. 1981, 35(1-2): 50-70.
4. Glaser, B.G, Strauss, A.L. The Discovery of Grounded Theory: Strategies for Qualitative Research. 1967. New York: Aldine de Gruyter. http://faculty.babson.edu/krollag/org_site/craft_articles/glaser_strauss.html adresinden erişilmiştir.
5. Burns, A. Action Research; Some Questions from Thailand. *Thai TESOL Focus*. 2002, 15(2): 5-11.
6. Asher, J.J. The Total Physical Response: Theory and Practice. “Native Language and Foreign Language Acquisition” içinde (Editör H. Winitz). 1981: 324-331, New York: New York Academy of Sciences. www.tprsource.com/asher.htm adresinden erişilmiştir.
7. Gardner, R.C, Lambert, W.E. Attitudes and Motivation in Second Language Learning. 2003, 53: 167–210, doi: 10.1111/1467-9922.00227.